

Diogelwch Ar-lein

Lefel Mynediad 1 – Lefel 2

Sgiliau Bywyd a Gwaith
Cynnwys yr Uned

Cynnwys

Nod yr Uned	3
Unedau gan Sefydliadau Dyfarnu Eraill.....	3
Dogfennaeth y Gymhwyster	3
Cynnydd ar draws lefelau	4
Gofynion Cyflenwi	6
Dull Asesu	8
Lefel Mynediad 1	9
Lefel Mynediad 2	10
Lefel Mynediad 3	11
Lefel 1	12
Lefel 2	13
Cynnwys yr Uned	14
Lefel mynediad 1	14
Lefel mynediad 2	17
Lefel mynediad 3	20
Lefel 1	23
Lefel 2	26

Nod yr Uned

Mae'r uned hon yn rhan o'r cymwysterau Sgiliau Bywyd, Sgiliau Gwaith, a Sgiliau Bywyd a Gwaith, sydd ar gael ar Lefel Mynediad 1–3, Lefel 1 a Lefel 2 i gefnogi Cwricwlwm i Gymru 14-16 oed.

Mae'r gyfres o unedau 'Diogelwch Ar-lein' wedi'i dylunio i ddatblygu gwybodaeth Dysgwyr am ddiogelwch ar-lein a natur y bygythiadau posibl y gallent ddod ar eu traws wrth gymryd rhan mewn gweithgaredd drwy'r rhyngrwyd, a'r sgiliau i amddiffyn eu hunain ac eraill rhag niwed, gan gynnwys gwybod pryd i ofyn am gymorth a phryd i adrodd gweithgarwch anniogel.

Unedau gan Sefydliadau Dyfarnu Eraill

Dim ond unedau sy'n rhan o gymwysterau cymeradwy Sgiliau Bywyd, Sgiliau Gwaith, a Sgiliau Bywyd a Gwaith Open Awards a all gyfrannu at gyflawni'r cymhwyster hwn.

Ni all unedau sydd wedi'u hardystio gan Sefydliadau Dyfarnu eraill, neu unedau a gymerwyd o gymwysterau Open Awards eraill, gyfrannu at gyflawni'r cymhwyster hwn. Mae'r gofyniad hwn yn berthnasol ar draws cymwysterau o bob lefel a maint.

Dogfennaeth y Gymhwyster

Mae Manyleb yr Uned hon yn ddogfen orfodol ac rhaid ei darllen a'i chymhwyso ochr yn ochr â'r Canllaw Cymwysterau perthnasol (sy'n benodol i'r lefel) a Llawlyfr Darparwr Open Awards..

Cynnydd ar draws lefelau

Mae'r gyfres hon o unedau wedi'i dylunio ar gyfer dysgwyr o Lefel Mynediad 1 – Lefel 2. Gall dysgwyr symud ymlaen drwy'r lefelau drwy gydol eu taith addysg, neu ddechrau ar lefel uwch yn briodol i'w lefel ddysgu, eu targedau addysg a'u dyheadau.

Mae'r tabl isod yn crynhoi'r meysydd dysgu sydd wedi'u cynnwys yn yr unedau a sut y caiff y rhain eu trin ar bob lefel.

Cysyniad	Mynediad 1	Mynediad 2	Cofnod 3	Lefel 1	Lefel 2
Deall gweithgarwch ar-lein	Adnabod gweithgareddau ar-lein bob dydd	Adnabod ymddygiadau ar-lein diogel	Deall ymddygiad diogel ar draws tasgau	Esbonio arferion diogel mewn gwahanol gyd-destunau	Asesu effeithiolrwyd d arferion diogelwch
Aros yn ddiogel ar-lein	Adnabod ffyrdd o gadw'n ddiogel	Adnabod a dangos ymddygiadau diogel	Arfer ymddygiadau diogelwch mewn tasgau cyfarwydd ac anghyfarwydd	Gweithredu ac adolygu arferion diogel	Addasu arferion diogelwch i sefyllfaoedd sy'n newid
Risgiau a bygythiadau ar-lein	Adnabod ymddygiad anniogel	Adnabod gweithgareddau ar-lein anniogel	Deall y mathau o risgiau ar-lein	Esbonio bygythiadau ar-lein ac ymddygiad anniogel	Dadansoddi bygythiadau a barnu lefelau risg
Ymateb i sefyllfaoedd ar-lein	Arddangos ymatebion syml	Dangos gweithredoedd pan fyddwch yn ansicr	Gweithredu strategaethau i reoli risgiau	Gweithredu strategaethau i reoli risgiau yn eu cyd-destun.	Dewis a chyfiawnhau ymatebion i risgiau cymhleth
Ceisio cymorth ac adrodd	Adnabod unigolion dibynadwy	Adnabod pryd a phwy i ofyn am gymorth	Adnabod sefyllfaoedd sy'n gofyn	Disgrifio pryd a sut i adrodd pryderon	Gwerthuso penderfyniad au a dulliau adrodd

			am adroddiad		
Cyfathrebu a myfyrio	Mynegi ymatebion syml	Rhoi enghreifftiau o weithredoedd	Disgrifio gweithredoe dd a chanlyniada u	Adolygu ymddygiad personol	Gwerthuso a chyfiawnhau penderfyniad au
Galw gwybyddol	Adnabod / nodi	Adnabod / rhoi enghreifftiau / arddangos	Disgrifio / cymhwyso	Esbonio / cymhwyso / adolygu	Dadansoddi / gwerthuso / cyfiawnhau / addasu

Gofynion Cyflenwi

Cyn darparu, rhaid bod gan ddarparwyr Gynllun Darparu ac Asesu cymeradwy sy'n mapio addysgu, dysgu ac asesu i'r holl feini prawf asesu (sy'n benodol i'r lefel) ym Manyleb yr Uned hon.

Disgwylir i ddarparwyr gynllunio a chyflwyno gweithgareddau dysgu ac asesu o fewn cyfleusterau safonol ysgol/ coleg/darparwr hyfforddiant. Dylai'r uned hon fod yn hygyrch ac yn gyraeddadwy heb fod angen seilwaith arbenigol, adnoddau drud neu amodau mynediad cyfyngol.

Adnoddau Staff

Rhaid i ddarparwyr sicrhau bod athrawon cymwys a phrofiadol ar gael i gyflwyno ac asesu'r uned hon.

Rhaid i staff dosbarthu:

- Cael gwybodaeth a dealltwriaeth o ddiogelwch ar-lein, gan gynnwys risgiau digidol, ymddygiadau diogel, a gweithdrefnau adrodd sy'n briodol i lefel y ddarpariaeth.
- gallu cefnogi dysgwyr i ddatblygu defnydd diogel a chyfrifol o dechnolegau ar-lein
- deall gofynion diogelu a gwybod sut i ymateb yn briodol i ddatgeliadau neu bryderon dysgwyr

Dylid cefnogi'r ddarpariaeth drwy:

- staff sy'n gallu hwyluso trafodaeth am bynciau sensitif (e.e. niwed ar-lein, seiberfwlio, cynnwys amhriodol) mewn modd diogel a chefnogol
- staff sy'n gallu modelu ymddygiad digidol diogel a hyrwyddo gwneud penderfyniadau cyfrifol ar-lein
- mynediad at gymorth bugeiliol neu ddiogelu lle bo angen.

Dylai fod gan staff dosbarthu gymhwyster addysgu neu hyfforddi cydnabyddedig, neu fod yn gweithio tuag ato, lle mae hyn yn ofyniad gan y darparwr.

Adnoddau Corfforol

Rhaid i ddarparwyr sicrhau bod adnoddau addas a digonol ar gael i gyflwyno ac asesu'r uned hon.

Dylai hyn o leiaf gynnwys:

Amgylchedd Dysgu

- amgylchedd dysgu diogel a chynhwysol sy'n cefnogi trafodaeth am ymddygiad ar-lein a diogelwch digidol
- mynediad i amgylchedd digidol rheoledig lle gall dysgwyr ymarfer sgiliau ar-lein yn ddiogel.

Deunydd Dysgu ac Addysgu

- cynlluniau gwersiau a deunydd sesiynau strwythuredig i gefnogi darpariaeth gyson
- Deunydd i ddysgwyr a gweithgareddau i gefnogi dealltwriaeth a chymhwysiad cysyniadau diogelwch ar-lein
- deunydd sy'n seiliedig ar senarios ac astudiaethau achos i archwilio risgiau ar-lein ac ymatebion priodol
- adnoddau gweledol megis diagramau, awgrymiadau, ac enghreifftiau o ryngwynebau ar-lein.

Offer

- mynediad at ddyfeisiau digidol, e.e. cyfrifiaduron, gliniaduron, neu dabledi
- mynediad dibynadwy i'r rhyngrwyd gyda mesurau hidlo a diogelu priodol ar waith
- offer cyflwyno, e.e. taflunydd neu sgrin ryngweithiol
- adnoddau ystafell ddosbarth gan gynnwys bwrdd gwyn a deunydd ysgrifennu.

Gofynion Mynediad

Nid oes angen unrhyw ddysgu na chymwysterau blaenorol ar ddysgwyr ar gyfer unrhyw un o'r unedau yn y gyfres hon. Fodd bynnag, wrth i lefel cymhlethdod yr iaith gynyddu drwy'r lefelau, rhaid i'r darparwr gwblhau asesiadau cychwynnol cadarn i sicrhau bod y dysgwr yn gallu cael mynediad at y cynnwys ar y lefel y maent yn dechrau arni.

Dull Asesu

Mae'r gyfres hon o unedau wedi'i dylunio i'w hasesu drwy dasgau a gweithgareddau asesu a ddyluniwyd gan y darparwr.

Rhaid i ddarparwyr gynnal gwiriad cyn i'r asesiad ddigwydd, i gadarnhau bod y tasgau'n cwmpasu'r holl feini prawf asesu a'u bod yn briodol i'r lefel.

Rhaid bodloni'r holl feini prawf asesu'n llawn er mwyn i'r dysgwr dderbyn marc 'pas'. Ni ellir gwneud unrhyw ddyfarniad rhannol os na chaiff unrhyw feini prawf asesu eu bodloni.

Mae'n ofynnol i ddysgwyr gasglu tystiolaeth mewn portffolio. Gellir cyflwyno hwn yn ddigidol (e.e. drwy system e-bortffolio) neu ar bapur, fel y bo'n briodol i'r dysgwr unigol. Lle bynnag y bo modd, anogir e-bortffolios.

Rhaid i aseswyr asesu'r dystiolaeth a gasglwyd gan y dysgwr yn erbyn meini prawf asesu'r uned i benderfynu a yw pob un wedi'i fodloni'n llawn ai peidio. Mae pob penderfyniad asesu yn destun i sicrhau ansawdd mewnol (IQA) gan y darparwr a sicrhau ansawdd allanol (EQA) gan Open Awards cyn i'r canlyniad gael ei gadarnhau.

Penderfynwyd bod y mathau canlynol o dasgau asesu yn addas ar gyfer yr uned hon ar bob lefel.

Lefel Mynediad 1

Dylai asesiad o Ddiogelwch Ar-lein ar Lefel Mynediad 1 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Paru / Trefnu	Mae dysgwyr yn paru gweithgareddau ar-lein (e.e. gemau, fideos) â delweddau neu labeli.
Tasg Adnabod	Mae dysgwyr yn adnabod ymddygiadau ar-lein diogel ac anniogel o luniau neu senarios.
Pwyntio / Dewis	Mae dysgwyr yn nodi ffyrdd o gadw'n ddiogel ar-lein (e.e. peidio â rhannu manylion personol).
Arddangos	Mae dysgwyr yn arddangos gweithred ddiogelwch syml (e.e. allgofnodi, gofyn am gymorth).
Tasg Senario (gyda Chefnogaeth)	Mae dysgwyr yn ymateb i senarios ar-lein syml (ddiogel/anniogel).
Ymateb Lafar	Mae dysgwyr yn nodi at beth maen nhw'n defnyddio'r rhyngrwyd.
Gweithgaredd Ymarferol	Mae dysgwyr yn creu rhestr neu ddelwedd o unigolion dibynadwy.

Lefel Mynediad 2

Dylai asesiad o ddiogelwch ar-lein ar lefel mynediad 2 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Paru / Trefnu	Mae dysgwyr yn paru ymddygiadau ar-lein diogel ac anniogel â senarios a roddir.
Tasg Adnabod	Mae dysgwyr yn nodi strategaethau i gadw'n ddiogel ar-lein.
Arddangos	Mae dysgwyr yn dangos defnydd diogel o ddyfeisiau (e.e. allgofnodi, adnabod symbolau diogel).
Tasg Ymarferol	Mae dysgwyr yn cwblhau gweithgaredd ar-lein syml gan ddilyn cyfarwyddiadau diogelwch.
Tasg sy'n Seiliedig ar Senario	Mae dysgwyr yn dewis ymatebion priodol i sefyllfaoedd anniogel.
Ymateb Lafar / Ysgrifenedig Fer	Rhoi enghreifftiau gan ddysgwyr o pryd i geisio help.
Gweithgaredd Ymarferol	Mae dysgwyr yn creu rhestr o unigolion dibynadwy ar draws cyd-destunau.

Lefel Mynediad 3

Dylai asesiad o Ddiogelwch Ar-lein ar Lefel Mynediad 3 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Tasg Ysgrifenedig / Llafar Fer	Amlinellu ymddygiadau ar-lein diogel a disgrifio strategaethau.
Dadansoddi Senario	Mae dysgwyr yn adnabod ymddygiadau anniogel a'r risgiau cysylltiedig.
Arddangos	Mae dysgwyr yn dangos ymddygiad diogel yn ystod tasgau ar-lein.
Tasg Ymarferol	Mae dysgwyr yn cwblhau tasgau anghyfarwydd gan ddilyn cyfarwyddiadau diogelwch.
Tasg Adnabod	Mae dysgwyr yn adnabod risgiau fel sgamiau, bwlio, neu rannu data.
Tasg Adrodd	Mae dysgwyr yn nodi sefyllfaoedd y dylid eu hadrodd a phwy i adrodd wrthynt.
Tasg Fyfyrio	Mae dysgwyr yn myfyrio ar sut mae eu gweithredoedd yn effeithio ar ddiogelwch.

Lefel 1

Dylai Asesiad o Ddiogelwch Ar-lein ar Lefel 1 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Tasg Ysgrifenedig / Llafar	Mae dysgwyr yn esbonio arferion diogel ar draws gweithgareddau ar-lein gwahanol.
Tasg Senario	Mae dysgwyr yn disgrifio ffyrdd o reoli risgiau ar-lein mewn sefyllfaoedd penodol.
Arddangos	Mae dysgwyr yn dangos ymddygiad diogel ar draws ystod o dasgau ar-lein.
Tasg Fyfyrio	Mae dysgwyr yn adolygu eu hymddygiad ar-lein eu hunain ac yn nodi gwelliannau.
Tasg Ymchwil	Mae dysgwyr yn amlinellu y mathau o fygythiadau ar-lein.
Tasg Esbonio	Mae dysgwyr yn esbonio pam fod ymddygiadau penodol yn anniogel.
Tasg sy'n Seiliedig ar Senario	Mae dysgwyr yn disgrifio sefyllfaoedd sy'n gofyn am adroddiad.
Tasg Ymarferol	Mae dysgwyr yn dangos eu bod yn defnyddio offer neu brosesau adrodd.

Lefel 2

Dylai Asesiad o Ddiogelwch Ar-lein ar Lefel 2 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Tasg Ddadansoddol	Mae dysgwyr yn asesu effeithiolrwydd mesurau diogelwch mewn gwahanol senarios.
Tasg sy'n Seiliedig ar Senario	Mae dysgwyr yn esbonio camau diogelwch priodol ar gyfer sefyllfaoedd cymhleth.
Arddangos	Mae dysgwyr yn cwblhau tasgau ar-lein aml-gam gan ddefnyddio arferion diogel.
Tasg Addasu	Mae dysgwyr yn ymateb i risgiau sy'n dod i'r amlwg yn ystod tasg.
Tasg Ymchwil	Mae dysgwyr yn dadansoddi bygythiadau ar-lein a'u heffaith.
Trafodaeth / Tasg Ysgrifenedig	Mae dysgwyr yn cyfiawnhau lefelau risg mewn gwahanol senarios.
Tasg Werthuso	Mae dysgwyr yn gwerthuso pryd mae angen adrodd.
Tasg Ymarferol	Mae dysgwyr yn dewis ac yn defnyddio dulliau adrodd priodol gyda rhesymiad.

Cynnwys yr Uned

Lefel Mynediad 1

- Teitl yr Uned:** Diogelwch Ar-lein
- Rhif Cyfeirnod yr Uned:** CBM116
- Lefel:** Lefel Mynediad Un (1)
- Gwerth Credyd:** Dau (2)
- Oriau Dysgu Dan Arweiniad:** 20

Nod yr Uned: Datblygu gwybodaeth Dysgwyr am ddiogelwch ar-lein a natur y bygythiadau posibl y gallent ddod ar eu traws wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau drwy'r rhyngrwyd, a'r sgiliau i amddiffyn eu hunain ac eraill rhag niwed, gan gynnwys gwybod pryd i ofyn am gymorth a phryd i adrodd am weithgarwch anniogel.

Egwyddorion Cynyddu			
Cynydd 1 - Gallaf adnabod pwy sy'n gofalu amdanaf a phwy yw fy nheulu a fy ffrindiau.			
Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):		Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):	
1.	Gwybod gweithgareddau ar-lein bob dydd	1.1	Adnabod gweithgareddau ar-lein bob dydd
		1.2	Nodi pam eu bod yn defnyddio'r rhyngrwyd
2.	Gwybod ffyrdd o gadw'n ddiogel ar-lein	2.1	Adnabod ffyrdd o gadw'n ddiogel ar-lein
		2.2	Dangos ffordd i gadw'n ddiogel ar-lein
3.	Gwybod ymddygiad ar-lein anniogel	3.1	Adnabod enghreifftiau o ymddygiad ar-lein anniogel
		3.2	Dangos beth i'w wneud os ydych yn ansicr ar-lein
4.	Gwybod ble fynd am gymorth ar-lein	4.1	Adnabod unigolion dibynadwy
		4.2	Adnabod pryd i ofyn am gymorth

Cynnwys Dangosol

Deilliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr nodi neu adnabod, gan ddefnyddio deunydd gweledol, o leiaf un gweithgaredd ar-lein bob dydd e.e. • gwylio fideos • chwarae gemau • cysylltu â ffrindiau a theulu. AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr nodi neu ddewis o ystod o ddeunydd gweledol o leiaf un gweithgaredd ar-lein y maent yn cymryd rhan ynddo'n rheolaidd e.e. • gwylio fideos • chwarae gemau • cysylltu â ffrindiau a theulu.
Deilliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr nodi neu adnabod, gan ddefnyddio deunydd gweledol, o leiaf ddau ffordd o gadw'n ddiogel ar-lein e.e. • cuddio cyfrineiriau • gofyn cyn agor ap • allgofnodi o gyfrifon. AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr ddangos o leiaf un ffordd o gadw'n ddiogel ar-lein e.e. • allgofnodi o gyfrif • gwirio gyda thiwtor cyn agor ap/atodiad.
Deilliant Dysgu 3	AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr nodi neu adnabod o leiaf dwy weithgaredd ar-lein anniogel e.e. • siarad â dieithriaid • rhannu manylion personol • cyhoeddi lluniau heb i bobl wybod. AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr ddangos o leiaf un cam ymarferol syml y gallant ei gymryd os ydynt yn ansicr neu'n poeni am rywbeth ar-lein e.e. • chwilio am unigolyn dibynadwy • peidio â chlicio ar ddolen • defnyddio botwm adrodd/rhoi ar stop gyda chefnogaeth.

Cynnwys Dangosol

Deilliant Dysgu 4	AC 4.1 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau enghraifft. AC 4.2 Rhaid i ddysgwyr ymateb yn gywir i o leiaf ddau senario, gan nodi a yw'n ddiogel neu a oes angen iddynt gael help e.e. • ‘Neges gan rywun dydych chi ddim yn ei adnabod’ • ‘Chwarae gêm gyda ffrind da o'r ysgol’
-------------------	---

Maes Profiad Dysgu	Iechyd a lles
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae perthnasoedd iach yn hanfodol i'n lles.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 4 - Unigolion iach, hyderus, sy'n barod i arwain bywydau boddhaus fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Mae defnyddio offer a rhaglenni ar-lein yn ddiogel yn cefnogi lles hirdymor a dewisiadau moesegol, cynaliadwy ym mywyd bob dydd.

Themâu Trawsbynciol Perthnasol

Thema	Rhesymeg
Hawliau dynol	Yn ymdrin â diogelwch a gwarchodaeth ddigidol.

Lefel Mynediad 2

Teitl yr Uned: Diogelwch Ar-lein

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM117

Lefel: Lefel Mynediad Dau (2)

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu gwybodaeth Dysgwyr am ddiogelwch ar-lein a natur y bygythiadau posibl y gallent ddod ar eu traws wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau drwy'r rhyngrwyd, a'r sgiliau i amddiffyn eu hunain ac eraill rhag niwed, gan gynnwys gwybod pryd i ofyn am gymorth a phryd i adrodd am weithgarwch anniogel.

Egwyddorion Cynyddu

Cam cynnydd 2 - Rwy'n gallu adnabod bod yna wahanol fathau o berthnasoedd y tu hwnt i fy nheulu a ffrindiau.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Gwybod ffyrdd o gadw'n ddiogel ar-lein	1.1 Rhoi enghreifftiau o weithgareddau ar-lein
	1.2 Adnabod ffyrdd o gadw'n ddiogel ar-lein
2. Gallu defnyddio dyfeisiau ar-lein yn ddiogel	2.1 Dangos sut i gadw'n ddiogel wrth ddefnyddio dyfeisiau
	2.2 Dilyn y cyfarwyddiadau i gadw'n ddiogel ar-lein
3. Gwybod ymddygiad ar-lein anniogel	3.1 Adnabod gweithgareddau ar-lein anniogel
	3.2 Dangos beth i'w wneud os ydych yn ansicr ar-lein
4. Deall pryd i geisio help ar-lein	4.1 Adnabod unigolion dibynadwy mewn gwahanol gyd-destunau
	4.2 Rhoi enghreifftiau o pryd i geisio cymorth

Cynnwys Dangosol

Deilliant Dysgu 1	Rhaid i ddysgwyr AC 1.1 roi o leiaf dau enghraifft o weithgareddau ar-lein y gallent gymryd rhan ynddynt e.e. • Siarad â ffrindiau drwy gymhwysiad cyfryngau cymdeithasol • Cyhoeddi lluniau ar gyfryngau cymdeithasol • Chwarae gemau fideo • Siopa ar-lein • Cynllunio taith AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau ffordd i gadw'n ddiogel ar-lein e.e. • cynnwys cuddio cyfrineiriau • gofyn cyn agor ap • allgofnodi o gyfrifon.
Deilliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr ddangos eu bod yn defnyddio o leiaf ddau ddyfais yn ddiogel e.e. • Allgofnodi o gyfrif ar liniadur • gwirio symbol clo clap ar ffôn. AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr gwblhau tasg ar-lein gan ddilyn cyfarwyddiadau diogelwch llafar neu ysgrifenedig syml e.e. • agor ap neu wefan addysg newydd • defnyddio'r manylion a roddir yn unig • peidio â nodi manylion personol a storio cyfrinair yn ddiogel.
Deilliant Dysgu 3	AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf dwy weithgaredd ar-lein anniogel e.e. • siarad â dieithriaid mewn cais • Rhannu manylion personol ar gyfryngau cymdeithasol AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr ddangos o leiaf ddau gam ymarferol syml i'w cymryd os ydynt yn ansicr am weithgareddau ar-lein e.e. • chwilio am unigolyn dibynadwy • peidio â chlicio ar ddolen • defnyddio botwm adrodd / bloc gyda chefnogaeth

Cynnwys Dangosol

Deilliant Dysgu 4 AC 4.1 Rhaid i ddysgwyr nodi enghreifftiau o ddau neu fwy o gyd-destunau gwahanol e.e.

- cartref
- ysgol
- lleoliadau cymunedol a chymdeithasol sy'n berthnasol iddyn nhw.

AC 4.2 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau enghraifft.

Maes Profiad Dysgu	Iechyd a Lles
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae perthnasoedd iach yn hanfodol i'n lles.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 4 - Unigolion iach, hyderus, sy'n barod i arwain bywydau boddhaus fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Mae defnyddio offer a rhaglenni ar-lein yn ddiogel yn cefnogi lles hirdymor a dewisiadau moesegol, cynaliadwy ym mywyd bob dydd.

Themâu Trawsbynciol Perthnasol

Thema	Rhesymeg
Hawliau dynol	Yn ymdrin â diogelwch a gwarchodaeth ddigidol.

Lefel Mynediad 3

Teitl yr Uned: Diogelwch ar-lein

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM118

Lefel: Lefel Mynediad Tri (3)

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu gwybodaeth Dysgwyr am ddiogelwch ar-lein a natur y bygythiadau posibl y gallent ddod ar eu traws wrth gymryd rhan mewn gweithgaredd drwy'r rhyngwrdd, a'r sgiliau i amddiffyn eu hunain ac eraill rhag niwed, gan gynnwys gwybod pryd i ofyn am gymorth a phryd i adrodd am weithgarwch anniogel.

Egwyddorion Cynyddu

Cam cynnydd 3 - Rwy'n gallu deall bod gwahaniaethau o fewn mathau o berthnasoedd a bod perthnasoedd yn newid dros amser.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Deall ymddygiad ar-lein diogel	1.1 Amlinellu ymddygiadau diogel ar gyfer tasgau ar-lein
	1.2 Disgrifio ffyrdd o gadw'n ddiogel mewn sefyllfaoedd ar-lein anghyfarwydd
2. Gallu cymhwyso sgiliau diogelwch ar-lein	2.1 Arddangos ymddygiad diogel wrth gyflawni tasgau ar-lein
3. Deall risgiau ar-lein	3.1 Adnabod ymddygiad ar-lein anniogel a risgiau
	3.2 Adnabod sut y gall gweithredoedd ar-lein achosi niwed
4. Deall pryderon adroddiadau ar-lein	4.1 Rhoi enghreifftiau o sefyllfaoedd y dylid eu hadrodd
	4.2 Adnabod y bobl a'r gwasanaethau priodol i adrodd pryderon iddynt

Cynnwys Dangosol

Deilliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr amlinellu o leiaf tri ymddygiad ar-lein diogel ar gyfer tasgau cyfarwydd. AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio tri ffordd arferol o gadw'n ddiogel ar-lein, y gellir eu cymhwyso i dasgau anghyfarwydd.
Deilliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr ddangos o leiaf dair ffordd o gadw'n ddiogel ar-lein e.e. • allgofnodi o gyfrif • gwirio gyda thiwtor cyn agor ap/atodiad • allgofnodi o ddyfais a rennir.
Deilliant Dysgu 3	AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf tri enghraifft o ymddygiad anniogel ar draws ystod o senarios, gan nodi'r math o risg e.e. • bwlio • sgamiau • ceisiadau am wybodaeth bersonol. AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf tri cham gweithredu ar-lein a allai achosi niwed, gyda rheswm sylfaenol e.e. mae cyhoeddi rhywbeth sy'n datgelu lleoliad unigolyn yn ei gwneud hi'n haws i ddieithryn ddod o hyd iddynt.
Deilliant Dysgu 4	AC 4.1 Rhaid i ddysgwyr ddewis o leiaf tri enghraifft o ymddygiad ar-lein y dylid eu hadrodd ar draws ystod o senarios e.e. • bygythiadau • bwlio • ceisiadau am ddata a negeseuon amheus. AC 4.2 Rhaid i ddysgwyr nodi dau unigolyn dibynadwy y maent yn eu hadnabod a dwy wasanaeth y gallant adrodd pryderon iddynt.

Maes Profiad Dysgu	Iechyd a Lles
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae perthnasoedd iach yn hanfodol i'n lles.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 4 - Unigolion iach, hyderus, sy'n barod i arwain bywydau boddhaus fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Mae defnyddio offer a rhaglenni ar-lein yn ddiogel yn cefnogi lles hirdymor a dewisiadau moesegol, cynaliadwy ym mywyd bob dydd.

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Hawliau dynol	Yn ymdrin â diogelwch a gwarchodaeth ddigidol.

Lefel 1

Teitl yr Uned: Diogelwch Ar-lein

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM119

Lefel: Un (1)

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu gwybodaeth Dysgwyr am ddiogelwch ar-lein a natur y bygythiadau posibl y gallent ddod ar eu traws wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau drwy'r rhyngwrdd, a'r sgiliau i amddiffyn eu hunain ac eraill rhag niwed, gan gynnwys gwybod pryd i ofyn am gymorth a phryd i adrodd am weithgareddau anniogel.

Egwyddorion Cynyddu

Cam cynnydd 4 - Gallaf ddangos ymwybyddiaeth gynyddol o natur gymhleth perthnasoedd.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Deall ymddygiad ar-lein diogel	1.1 Disgrifio ffyrdd o reoli risgiau mewn gwahanol sefyllfaoedd ar-lein
2. Gallu cymhwyso sgiliau diogelwch ar-lein	2.1 Arddangos ymddygiad diogel wrth gyflawni tasgau ar-lein
	2.2 Dilyn y cyfarwyddiadau diogelwch wrth gwblhau tasgau anghyfarwydd
3. Deall risgiau ar-lein	3.1 Adnabod ymddygiad ar-lein anniogel a'r risgiau cysylltiedig
	3.2 Adnabod sut y gall gweithredoedd ar-lein achosi niwed
	3.3 Asesu risg ymddygiadau personol wrth gwblhau tasgau ar-lein
4. Deall pryderon adroddiadau ar-lein	4.1 Amlinellu sefyllfaoedd y dylid eu hadrodd
	4.2 Dangos sut i ddefnyddio dulliau priodol i adrodd am bryderon

Cynnwys Dangosol

Deilliant Dysgu 1 AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio o leiaf bedair ffordd o reoli risgiau wrth ymwneud â chynnwys ar-lein e.e.

- osgoi gwefannau ffug drwy wirio ffynonellau gwybodaeth
- defnyddio meddalwedd gwrthfeirws i amddiffyn rhag faleiswedd
- osgoi clicio ar ddolenni anhysbys neu agor atodiadau o ffynonellau anhysbys.

Deilliant Dysgu 2 AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr ddangos ymddygiadau diogel ar draws ystod o weithgareddau go iawn ac efelychiedig e.e.

- pori
- lawrlwytho
- chwarae gemau
- defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol.

AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr ddangos eu bod yn dilyn cyfarwyddiadau ar gyfer o leiaf dair gweithgaredd ar-lein anghyfarwydd e.e.

- gosod meddalwedd
- siopa ar-lein
- defnyddio meddalwedd gwrthfeirws.

Deilliant Dysgu 3 AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr adnabod mathau o fygythiadau ar-lein a'r risgiau cysylltiedig, gan ddangos sut i'w rheoli, e.e.

- gwe-rwydo
- maleiswedd
- ymddwyn fel rhywun arall.

AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf tri enghraifft o ymddygiadau anniogel a'r niwed y gallent ei achosi e.e.

- Rhannu gormod o wybodaeth bersonol a allai arwain at dwyll hunaniaeth
- cyhoeddi cynnwys amhriodol, a allai niweidio enw da unigolyn

AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr gynnal asesiad o'u harferion diogelwch ar-lein eu hunain. Dylent greu hyd at dri tharged personol ar gyfer defnydd ar-lein diogel. Gan gynnwys:

- yr hyn maen nhw'n ei wneud yn dda
- pa broblemau maen nhw'n eu hwynebu
- eu lefel hyder bresennol i ymdrin â heriau
- meysydd i'w gwella.

Deilliant Dysgu 4	AC 4.1 Rhaid i ddysgwyr amlinellu o leiaf tair sefyllfa y mae angen eu hadrodd, gan ddefnyddio enghreifftiau e.e. • Seiberfwlio gydag enghreifftiau • ymdrechion sgam gyda manylion am sut y gallant ymddangos • cynnwys amhriodol a niweidiol, gyda chynlluniau. AC 4.2 Rhaid i ddysgwyr ddefnyddio dau ddull y cytunwyd arnynt i adrodd pryderon e.e. • defnyddio botwm adrodd mewn e-bost • anfon e-bost at diwtor.
-------------------	---

Maes Profiad Dysgu	Iechyd a Lles
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae perthnasoedd iach yn hanfodol i'n lles.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 4 - Unigolion iach, hyderus, sy'n barod i arwain bywydau boddhaus fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Mae defnyddio offer a rhaglenni ar-lein yn ddiogel yn cefnogi lles hirdymor a dewisiadau moesegol, cynaliadwy ym mywyd bob dydd.

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Hawliau dynol	Yn ymdrin â diogelwch a gwarchodaeth ddigidol.

Lefel 2

Teitl yr Uned: Diogelwch Ar-lein

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM120

Lefel: Dau (2)

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu gwybodaeth Dysgwyr am ddiogelwch ar-lein a natur y bygythiadau posibl y gallent ddod ar eu traws wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau drwy'r rhyngwrdd, a'r sgiliau i amddiffyn eu hunain ac eraill rhag niwed, gan gynnwys gwybod pryd i ofyn am gymorth a phryd i adrodd am weithgarwch anniogel.

Egwyddorion Cynyddu

Cam cynnydd 5 - Gallaf ddangos dealltwriaeth o natur gymhleth perthnasoedd mewn amrywiaeth o gyd-destunau a dealltwriaeth o sut y maent yn cael eu dylanwadu gan amrywiaeth o ffactorau

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Deall mesurau diogelwch ar-lein	1.1 Asesu effeithiolrwydd mesurau diogelwch ar-lein mewn gwahanol gyd-destunau
2. Gallu cymhwyso ac addasu arferion diogelwch ar-lein	2.1 Dangos eich bod yn cymhwyso arferion diogelwch ar-lein
	2.2 Addasu ymddygiad mewn ymateb i risgiau sy'n dod i'r amlwg
3. Deall bygythiadau ar-lein	3.1 Dadansoddi bygythiadau ar-lein a'u heffaith
	3.2 Asesu lefelau risg mewn senarios ar-lein
4. Gwybod sut i ddefnyddio gweithdrefnau adrodd priodol	4.1 Disgrifio pryd mae angen adrodd
	4.2 Disgrifio'r gweithdrefnau adrodd priodol

Cynnwys Dangosol

Deilliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr asesu effeithiolrwydd mesurau a gweithredoedd diogelwch ar-lein mewn o leiaf tri chyd-destun cymhleth gwahanol. Rhaid iddynt esbonio'u rhesymeg e.e. • taro ar wefan ffug wrth siopa ar-lein • derbyn e-bost gan anfonwr anhysbys wrth weithio.
Deilliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr gyflawni tasg ar-lein efelychiedig aml-gam i ddangos sut y byddent yn cymhwyso arferion diogelwch ar-lein. Rhaid i ddysgwyr egluro'r camau diogelwch y maent wedi'u cymryd i gadw eu hunain yn ddiogel ar-lein. Enghraifft: • ymchwilio i bwnc a chreu cyflwyniad • cofrestru a rhedeg siop ar-lein. AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr ymateb i risgiau a nodwyd wrth gwblhau'r gweithgaredd yn AC 2.1, gan esbonio eu penderfyniadau e.e. • defnyddio gwefan wahanol gan eu bod wedi nodi nad oedd yn safle diogel • dewis peidio â chofrestru ar restr bostio i gael mynediad at ddeunydd oherwydd ei fod yn gofyn am fanylion personol
Deilliant Dysgu 3	AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr ddadansoddi o leiaf tri bygythiad ar-lein, gan gynnwys yr effaith bosibl. AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr asesu lefel y risg ar gyfer o leiaf tri senario a roddir.
Deilliant Dysgu 4	AC 4.1 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio pryd mae angen adrodd ar draws ystod o wahanol senarios ar-lein, gan wneud sylw ar ddifrifoldeb, brys, effaith bosibl, a chyfrifoldeb personol. AC 4.2 Rhaid i ddysgwyr ddewis ac esbonio'r mecanwaith adrodd priodol ar gyfer pob senario ar-lein yn AC 4.1.

Maes Profiad Dysgu	Iechyd a Lles
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae perthnasoedd iach yn hanfodol i'n lles.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 4 - Unigolion iach, hyderus, sy'n barod i arwain bywydau boddhaus fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Mae defnyddio offer a rhaglenni ar-lein yn ddiogel yn cefnogi lles hirdymor a dewisiadau moesegol, cynaliadwy ym mywyd bob dydd.

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Hawliau dynol	Yn ymdrin â diogelwch a gwarchodaeth ddigidol.